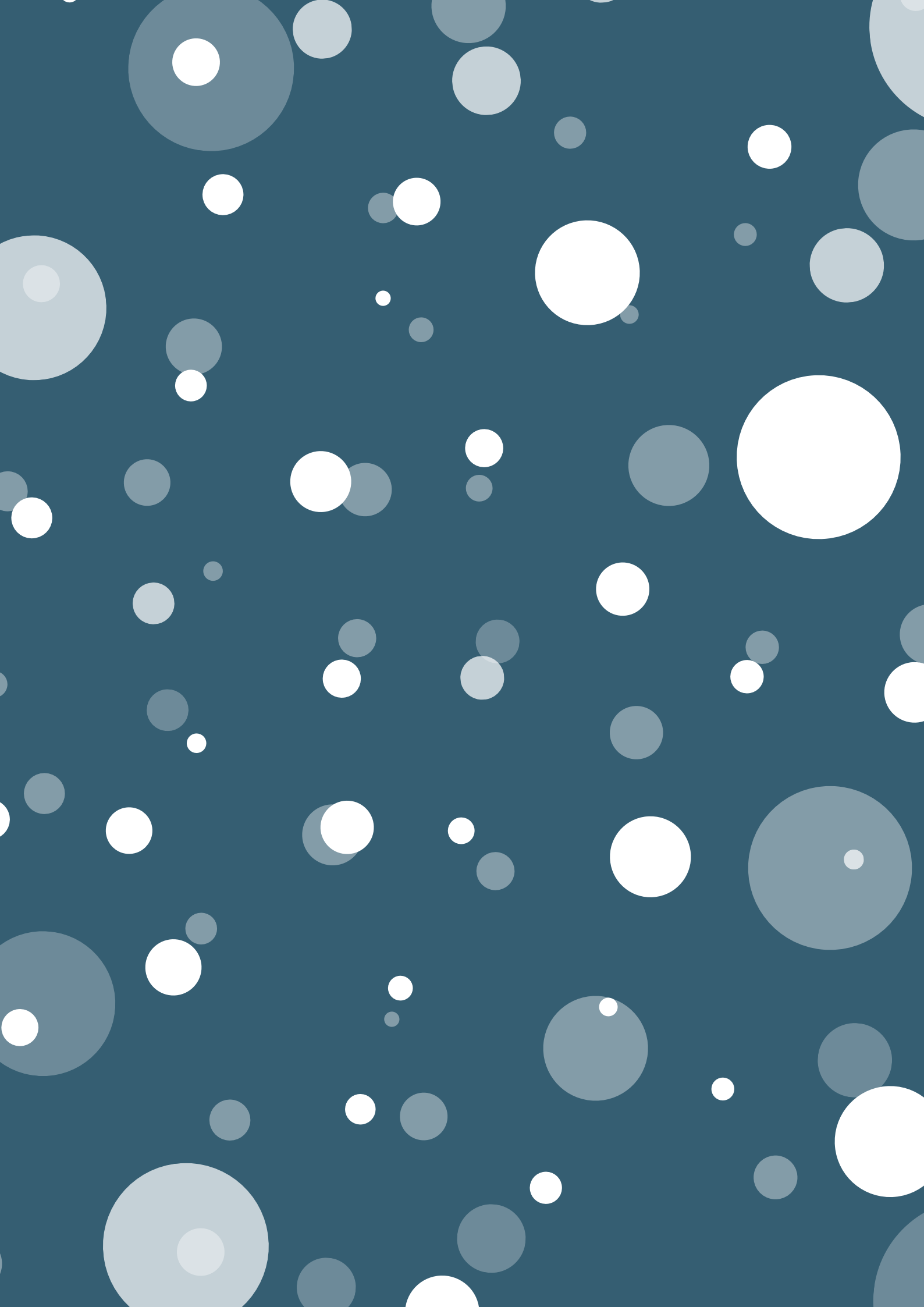

ANTISEMITISME in het Nederlandse **SOCIALE** **MEDIA LANDSCHAP**

EXECUTIVE SUMMARY

2021

Executive summary

Dit rapport biedt een systematisch overzicht van de aanwezigheid en verspreiding van antisemitisme in het Nederlandse sociale medialandschap in 2021. Op basis van grootschalige dataverzameling (circa 30 miljoen berichten), gecombineerd met AI-gestuurde analyses en netwerk-, topic-, meme- en tijdslijn-analyse, wordt inzicht geboden in zowel de omvang als de thematische en structurele inbedding van antisemitische discoursen. De resultaten laten zien dat antisemitisme online een complex en dynamisch fenomeen is dat zich manifesteert over verschillende platformen, thema's en ideologieën.

Methodologie

De analyses in dit rapport zijn uitgevoerd met twee in-house ontwikkelde AI-modellen. Het **toxiciteits-algoritme** kent berichten automatisch een toxiciteitscore toe en classificeert daarin meerdere subcategorieën van problematische content (niet enkel antisemitisme). Naast dit brede toxiciteitsalgoritme werd een gespecialiseerde **antisemitisme-classifier** ontwikkeld: dit model detecteert naast antisemitisme in het algemeen ook verschillende subcategorieën en aanverwante thema's van antisemitisme, zoals negationisme en complottheorieën¹.

Bij het bepalen wat als antisemitisme wordt aangemerkt, werd de definitie van de *International Holocaust Remembrance Alliance* (IHRA)² als richtlijn gebruikt, aangevuld met de *Nexus White Paper*³ en de *Jerusalem Declaration on Antisemitism* (JDA)⁴ voor helder onderscheid tussen antisemitisme enerzijds en legitieme kritiek op Israël of het zionisme anderzijds.

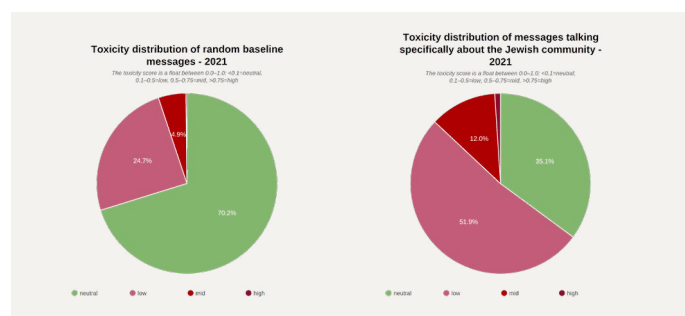
Samenstelling dataset

De dataset van 2021 omvat in totaal 29.706.738 berichten afkomstig van twaalf platformen: zowel grote

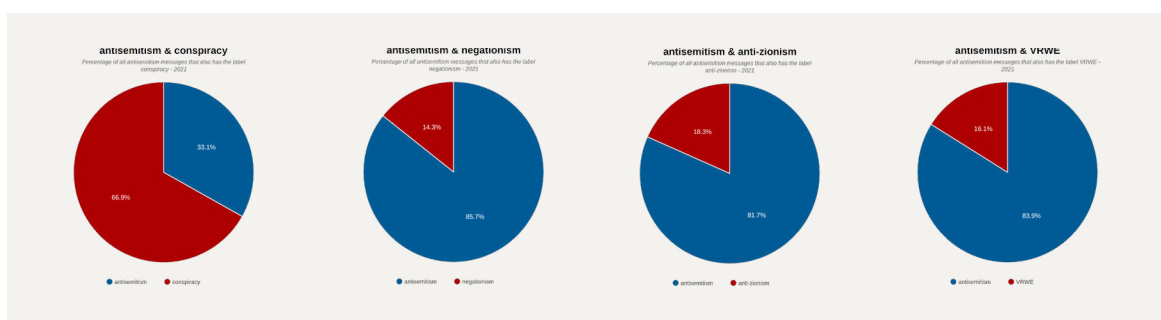
mainstream platformen (Twitter/X, Facebook, Instagram, TikTok, YouTube, Reddit) als lokale Nederlandse platformen (GeenStijl, Dumpert⁵, Marokko.nl⁶) en fringe media (4chan/4plebs⁷, Telegram, 9gag⁸). Opvallend hierbij is de substantiële Nederlandse aanwezigheid op fringe platformen (meer dan 50.000+ berichten op 4chan alleen) die bekend staan om hun minimale moderatie, anonimiteit en verspreiding van extremistische content, waaronder antisemitisme.

Toxiciteitsanalyse

Hoewel antisemitische berichten in de volledige dataset een relatief klein aandeel vormen, circa 0,5%, gaat het in absolute termen om een aanzienlijk volume: bijna 150.000 berichten. Deze zijn ongelijk verdeeld: fringe platformen zoals 4chan laten een sterk bovengemiddelde aanwezigheid zien (8%). Nog scherper wordt het beeld wanneer de analyse zich beperkt tot enkel berichten die expliciet de Joodse gemeenschap benoemen: in die subset stijgt het aandeel antisemitische berichten naar 15%, en op fringe platformen als 4chan loopt dit op tot meer dan 80%. Dat de Joodse gemeenschap online structureel in een vijandiger klimaat wordt beschreven, blijkt ook uit de analyse van het gehele toxiciteitsniveau⁹: slechts

35% van de berichten over Joden is volledig neutraal, tegenover 70% in volledig willekeurige sociale media berichten (baseline).

Daarnaast toont de analyse aan dat antisemitisme in sterke mate samengaat met complotdenken: 67% van alle antisemitische berichten bevat een vorm van complotdenken. Holocaustontkenning, -trivialisering of -verheerlijking is aanwezig in 14% van de antisemitische berichten. Anti-Israël en

We kunnen ook de joden uitroeien
Zullen we de joden uitroeien

Arbeid macht frei
[https://twitter.com/\[redacted\]/status/1458309073330479112](https://twitter.com/[redacted]/status/1458309073330479112)

View Same Google iqdb SauceNAO Trace 82344589778.jpg, 217KiB, 534x329
Anonymous ID: 5LSvrZ1u Wed 22 Dec 2021 21:10:54 No.353234878 Report
if with islamic values you mean kill all kikes, then yes

Anonymous ID: Z643LxcD Sun 21 Nov 2021 01:26:29 No.348665048 Report
>>348664598
no1 cares u fucking kike
death to all kikes
A L L
want me to explain what all means?
kys retard

anti-zionistische retoriek is aanwezig in 18% van de antisemitische berichten en 16% vertoont een directe link met gewelddadig-rechts-extremistisch jargon (VRWE).

Hoewel directe doodsbedreigingen relatief zeldzaam zijn (1%), gaat het in absolute aantallen om honderden gevallen.

Netwerkanalyse

De netwerkanalyse op basis van Twitter/X-data brengt de verspreiding van antisemitisme in het Nederlandse online politieke landschap in kaart. Het netwerk omvat de meest actieve en invloedrijke accounts, ingedeeld in clusters die bredere politieke oriëntaties reflecteren; van links-georiënteerde clusters tot centrum-rechtse en radicaal-rechtse clusters. We vinden meerdere Nederlandse superspreiders van antisemitisme in het Nederlandse Twitter/X-netwerk. De hoogste concentratie van antisemitische spreiders bevindt zich in de rechts-radical cluster, die nauw verbonden is met complotverspreiders.

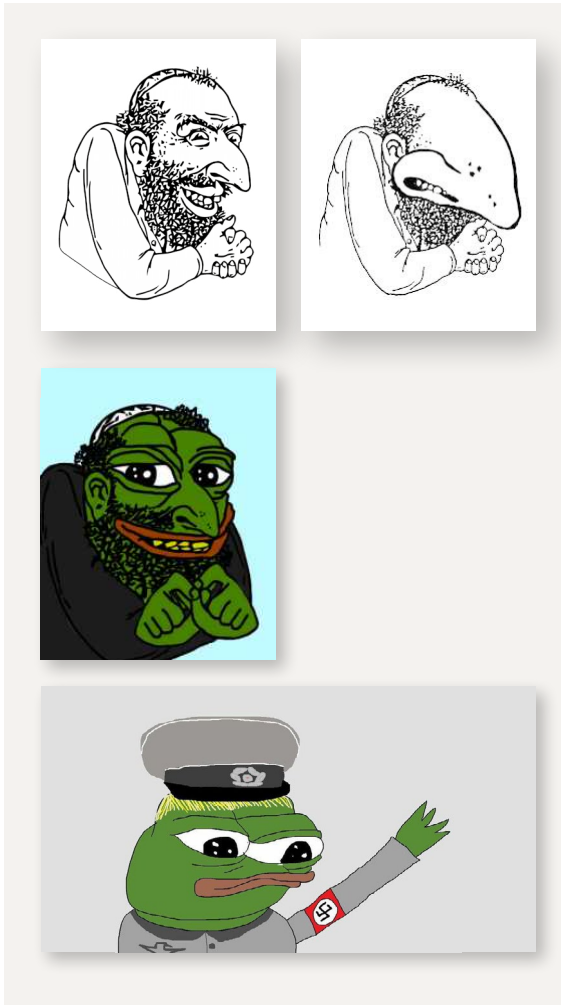
Topicanalyse

De geautomatiseerde topicanalyse onthult een breed spectrum aan antisemitische narratieven. Het dominante thema is de voorstelling van Joden als een alomtegenwoordige en heimelijke machtselite die media, politiek, financiën en gezondheidszorg zou controleren. George Soros en de Rothschild-familie hebben een centrale en symbolische plaats in deze narratieven die zowel klassieke antisemitische stereotypen bevatten, als Joden beschuldigen actuele (en lokale) maatschappelijke crises en fenomenen te orchestreren. Hierbij komen onder andere de Covid-19-pandemie, migratiecrisis, wooncrisis, Antifa, Black Lives Matter (BLM)¹⁰, 5G¹¹ en het zwartepietendebat¹² aan bod. Ook thema's, zoals de "Great Replacement"¹³, "Great Reset"¹⁴ en het "Kalergi-plan"¹⁵ vinden we terug in deze berichten.

Een tweede prominent topic is Holocausttrivialisering in de context van de corona-pandemie: vaccinatiebewijzen worden vergeleken met de Jodenster, anti-vaxxers met holocaustslachtoffers, en Covid-19-maatregelen met het Nazi-bewind. Daarnaast duiken meer obscure antisemitische complottheorieën op, zoals de Khazaren-mythe¹⁶ (het idee dat zogenaamde "neppe" of "crypto" Joden heimelijke controle uitoefenen) Joodse dominantie in de slavenhandel¹⁷, het klassieke motief van de Godsmoord¹⁸ en het linken van Joden aan satanisme ("synagoge van satan"¹⁹) en communisme²⁰. Topics typerend voor de Nederlandse context worden eveneens zichtbaar. Met name posts die Nederlandse politici rechtstreeks aanvallen door hen neer te zetten als "marionetten" van Joodse netwerken zijn veelvuldig aanwezig.

Meme-analyse

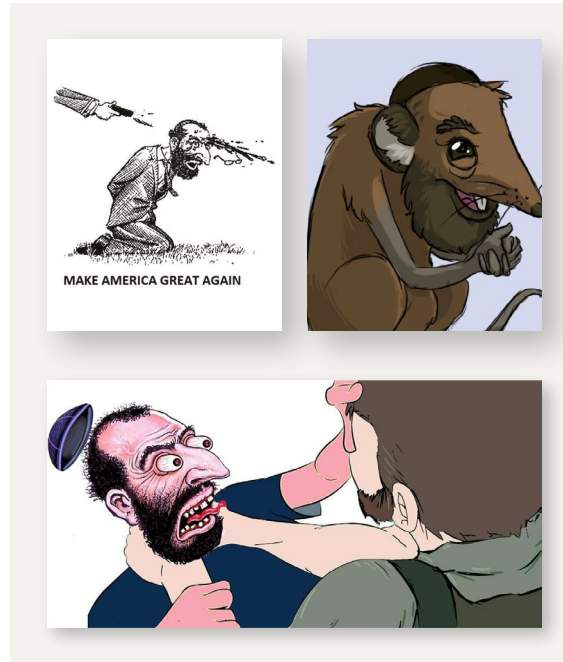
De analyse van een duizendtal antisemitische memes toont dat visuele cultuur een cruciale rol speelt in de verspreiding van antisemitisme. Terugkerende beeldelementen zijn retro nazi-propagandamateriaal, karikaturale afbeeldingen en lijsten van bekende Joodse personen gemarkeerd met een Davidsster om de zogenaamde "Joodse macht" te symboliseren.

Twee figuren die het visuele antisemitische repertoire domineren zijn; de *Happy Merchant*-karikatuur²¹, een karikatuurale afbeelding die “de Jood” afschildert als manipulatief en gierig, en *Pepe the Frog*²² herhaaldelijk afgebeeld in nazi-uniform of als Hitler. Beide fungeren als *dogwhistles*: voor ingewijden directe herkenningstekens, voor buitenstaanders ogenschijnlijk onschuldige beelden. Bijzonder verontrustend is de expliciete aanwezigheid van dehumaniserende en gewelddadige beelden, waarin Joden als ratten of ongedierte worden afgebeeld of fysiek worden aangevallen.

Tijdslijn

De tijdsanalyse brengt twee duidelijk afgebakende golven in antisemitische activiteit aan het licht. De eerste golf speelt zich af in het eerste kwartaal, gedomineerd door Covid-19-complotdenken dat verstrengeld raakt met de Tweede Kamerverkiezingen van maart 2021²³ en gevoed door narratieven over een door Joodse financiers geleide nieuwe wereldorde. De tweede golf volgt in mei, aangejaagd door escalaties in Gaza (de hevigste Israëlisch-Palestijnse geweldsuitbarsting sinds 2014)²⁴.

Na een relatief rustige zomer volgt in het najaar een nieuwe verhoogde periode op nagenoeg alle grote platformen, gekoppeld aan de invoering van het corona-toegangsbewijs²⁵. Het patroon is daarmee consistent event-gedreven: antisemitisch discours is persistent aanwezig, maar stijgt in intensiteit rondom politieke, maatschappelijke en internationale ankerpunten.

Conclusie

De bevindingen uit 2021 schetsen een beeld van antisemitisme dat weliswaar een minderheid van het totale online discours vormt, maar structureel verankerd is in brede ideologische netwerken en zich manifesteert in uiteenlopende thema's en topics en over alle onderzochte platformen. De nauwe verwevenheid met complotdenken (aanwezig in circa twee derde van alle antisemitische berichten), Holocausttrivialisering en bredere extremistische discoursen, plus de sterke event-gedreven dynamiek, onderstrepen dat online antisemitisme niet op zichzelf staat, maar reageert op en gevoed wordt door maatschappelijke ontwikkelingen. Fringe platformen spelen daarin een disproportioneel grote rol: hoewel zij in absolute berichten-aantallen klein zijn, concentreren zij de meest extreme en dehumaniserende uitingen. De aanwezigheid van honderden directe doodsbereidingen, expliciete geweldsverheerlijking in memes en de systematisch vijandige toon in berichten over de Joodse gemeenschap wijzen op reële veiligheidsrisico's die verdere monitoring en aandacht vereisen.

Eindnoten

- ¹ Zie het methodologisch document en het uitgebreide technische rapport voor meer informatie bij deze modellen
- ² <https://holocaustremembrance.com/resources/working-definition-antisemitism>
- ³ <https://nexusproject.us/nexus-resources/nexus-white-paper/>
- ⁴ <https://jerusalemdeclaration.org>
- ⁵ Geenstijl en Dumpert zijn aan elkaar gelieerde, Nederlandse blogs met commentaarsecties. Ze staan bekend om hun provocerende en veelal polariserende toon en minieme moderatie.
- ⁶ Marokko.nl is een forum dat oorspronkelijk gericht is op jongeren met een Marokkaans-Nederlandse achtergrond. Het platform functioneert als een online gemeenschap waar thema's zoals actualiteit, cultuur en dagelijks leven worden besproken. Het forum heeft door de jaren heen kritiek gekregen, omdat in sommige discussies discriminerende, seksistische en polariserende uitingen te vinden zijn.
- ⁷ 4chan is een website waar gebruikers volledig anoniem en zonder moderatie berichten kunnen delen. Het platform staat bekend om de verspreiding van extreem haatdragende, gewelddadige en mogelijk radicaliserende content.
- ⁸ 9gag is een platform dat zich richt op het delen van memes en korte video's. Het heeft een beperkte moderatie en staat bekend om zijn soms controversiële en aanstootgevende humor, die vaak grenst aan extremistische inhoud.
- ⁹ Hierbij wordt niet enkel antisemitisme in kaart gebracht, maar ook andere vormen van toxische content zoals racisme, misogynie, homofobie, dehumanisering, etc.
- ¹⁰ Anti-racisme en -discriminatie beweging: https://en.wikipedia.org/wiki/Black_Lives_Matter
- ¹¹ Netwerktechnologie waarover veel misinformatie bestaat: https://en.wikipedia.org/wiki/5G_misinformation
- ¹² Terugkerend maatschappelijke debat in Nederland (en minder mate België) over de racistische aard van zwarte piet: <https://nl.wikipedia.org/wiki/Zwartepietendebat>
- ¹³ https://en.wikipedia.org/wiki/Great_Replacement_conspiracy_theory
- ¹⁴ <https://www.knack.be/nieuws/wereld/hoe-de-great-reset-uitgroeide-tot-een-wereldwijd-complot/>
- ¹⁵ https://en.wikipedia.org/wiki/Kalergi_Plan
- ¹⁶ Terugkerende antisemitische complottheorie die beweert dat zogenaamde "Khazaarse Joden" geen "echte" Joden zijn: <https://www.adl.org/resources/article/untangling-false-claims-about-ashkenazi-jews-khazars-and-israel>
- ¹⁷ Terugkerende antisemitische complottheorie die beweert dat Joden een disproportioneel aandeel hadden in de slavenhandel: <https://www.myjewishlearning.com/article/jews-and-the-african-slave-trade/>
- ¹⁸ Terugkerende antisemitische mythe die beweert dat Joden collectief verantwoordelijk zijn voor de dood van Jezus: <https://antisemitism.adl.org/deicide/>
- ¹⁹ https://en.wikipedia.org/wiki/Synagogue_of_Satan
- ²⁰ Terugkerende antisemitische complottheorie die beweert dat Joden de Russische revolutie orchestreerden, de Sovjet-unie regeerden en dat communisme een "Joodse uitvinding" is: https://en.wikipedia.org/wiki/Jewish_Bolshevism
- ²¹ https://en.wikipedia.org/wiki/Happy_Merchant
- ²² Een antropomorfe cartoon kikker geassocieerd met extreemrechts: https://en.wikipedia.org/wiki/Pepe_the_Frog
- ²³ https://nl.wikipedia.org/wiki/Tweede_Kamerverkiezingen_2021
- ²⁴ <https://www.unocha.org/publications/report/occupied-palestinian-territory/gaza-strip-escalation-hostilities-10-21-may-2021>
- ²⁵ https://nl.wikipedia.org/wiki/Coronatoegangsbewijs_%28Nederland%29

Colofon

Titel

Antisemitisme in het Nederlandse sociale media landschap: 2021 Executive summary

Publicatiedatum

Mei 2026

Opdrachtgever

Centrum Informatie en Documentatie Israël (CIDI) *in casu* Stichting Informatie en Meldpunt Antisemitisme (meldantisemitisme.nl)

Uitvoering en onderzoek

Textgain

Financiële ondersteuning

De onderzoeken zijn mogelijk gemaakt door financiële ondersteuning van de Nationaal Coördinator Antisemitismebestrijding (NCAB).

Methodologie

Dit rapport is gebaseerd op de analyse van publiek toegankelijke online bronnen, waaronder sociale mediaplatformen, discussiefora en andere openbare digitale omgevingen. Voor de detectie en analyse van online antisemitische uitingen werd een combinatie ingezet van AI- en NLP-technieken, meertalige lexicons, contextuele analyse en menselijke validatie, gericht op het in kaart brengen van trends, narratieven, verspreidingsdynamieken en taalgebruik binnen online discussies.

Juridische en ethische disclaimer

De analyses in dit rapport zijn gebaseerd op geautomatiseerde detectie en interpretatie van publieke online content. Hoewel maximale zorgvuldigheid is betracht, kunnen classificaties en interpretaties onderhevig zijn aan contextuele beperkingen. Het rapport heeft als doel maatschappelijke trends en risico's inzichtelijk te maken en vormt geen juridische kwalificatie van individuele uitingen of personen. Persoonsgegevens worden waar mogelijk geaggregeerd, gepseudonimiseerd of geanonimiseerd verwerkt conform de AVG/GDPR en relevante Europese regelgeving.

Vormgeving

Luna 3

Contact

cidi.nl of meldantisemitisme.nl
textgain.com

Copyright

© 2026 Textgain.
Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming, tenzij wettelijk anders is toegestaan.

Online antisemitisme: hoe staat het ervoor?

Sociale media zijn uitgegroeid tot een belangrijke plek waar antisemitische denkbeelden, complottheorieën en haat zich verspreiden. Om een volledig beeld te krijgen van antisemitisme in Nederland liet CIDI, samen met het Meldpunt Antisemitisme en de NCAB, onderzoek uitvoeren door Textgain naar het Nederlandse online landschap.

Deze rapportages brengen de belangrijkste trends, narratieven en ontwikkelingen op Nederlandse sociale media van 2021 tot 2024 in kaart.

Het onderzoek vormt onderdeel van een monitor die de ontwikkeling van online antisemitisme door de jaren heen inzichtelijk moet maken.

Alleen door online en offline ontwikkelingen structureel te volgen, kunnen we antisemitisme beter begrijpen, herkennen en bestrijden.

CIDI meld.
antisemitisme

 textgain

Nationaal Coördinator
Antisemitismebestrijding
Ministerie van Justitie en Veiligheid